

[Afghanistan Digital Library](#)

adl0661

<http://hdl.handle.net/2333.1/h189324j>

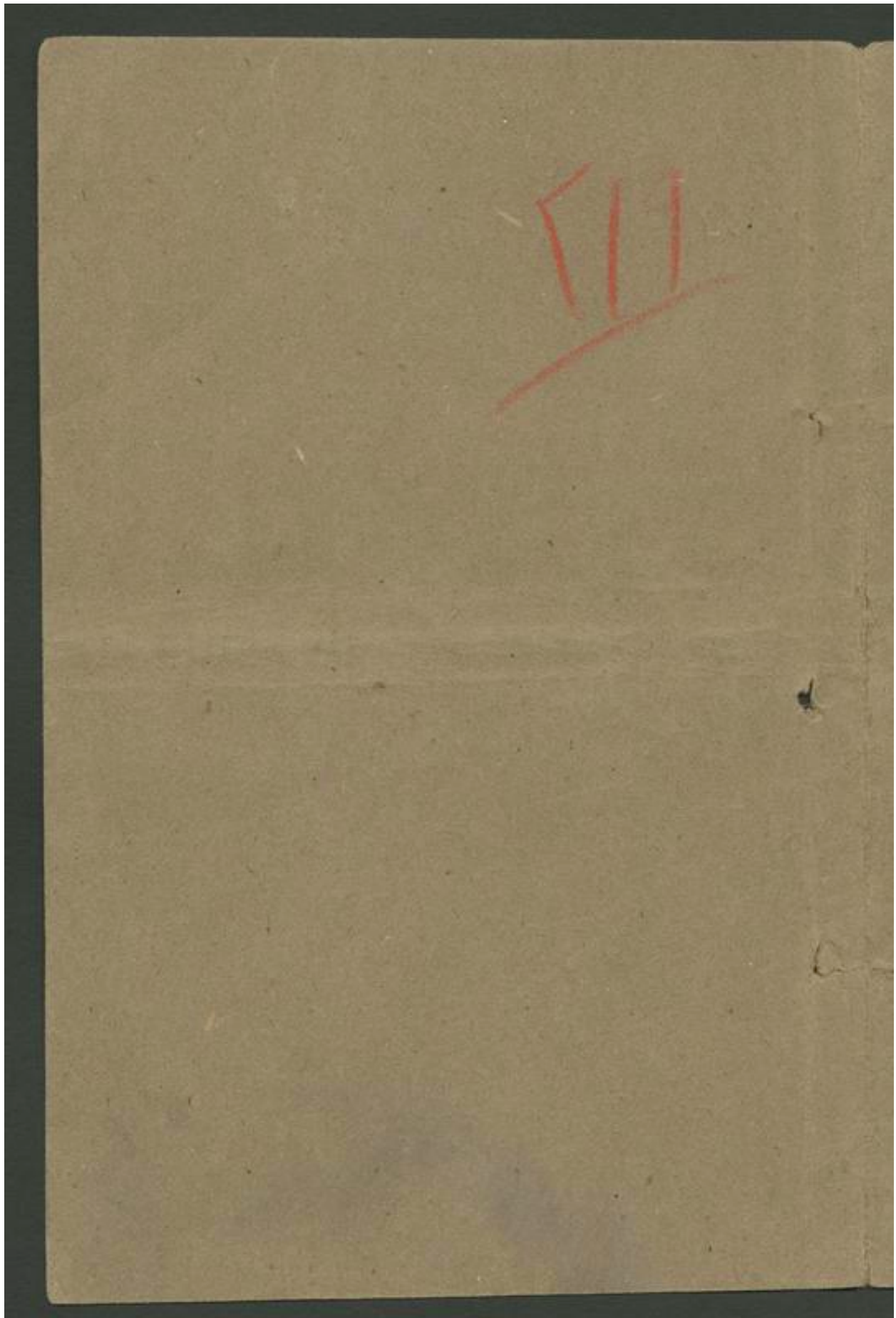

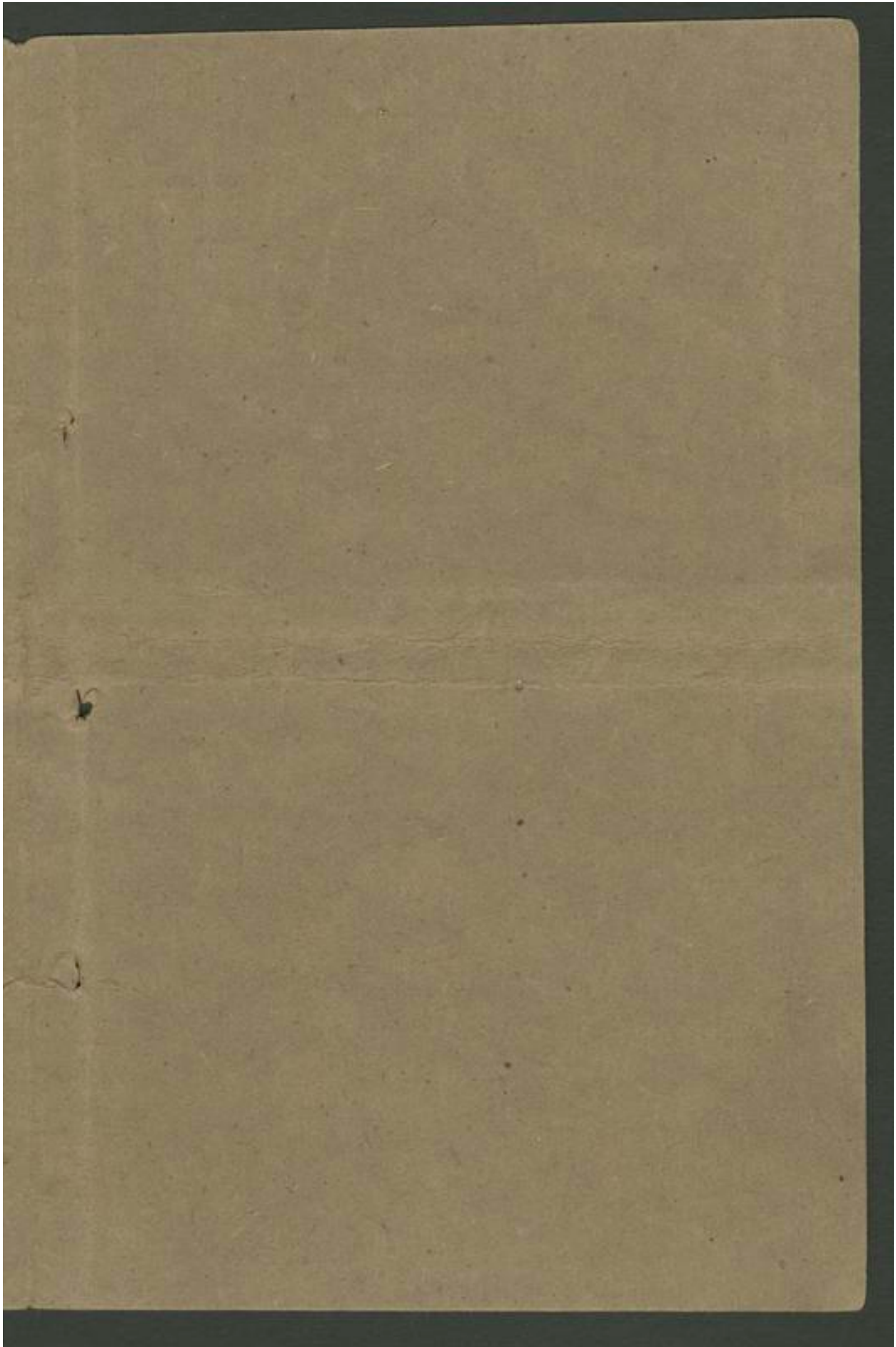
This is a PDF version of an item in New York University's Afghanistan Digital Library (<http://afghanistandl.nyu.edu/>). For more information about this item, copy and paste the "handle" URL above into a web browser.

When referring to or citing this item please use the "handle" URL and not this document or the URL from which you downloaded it.

All works presented on New York University's Afghanistan Digital Library website are, unless otherwise indicated, in the public domain. The images available on this website may be freely reproduced, distributed and transmitted by anyone for any purpose, commercial or non-commercial.

NYU Libraries, Digital Library Technical Services, dlts@nyu.edu

سرالکتر زنگنه

هو الله

نظامنامه مکاتب ابتدائیه

که باتفاق

آرای اعضای انجمن معارف ترتیب یافته و بمنظوری
حضرت عالی متعالی معین السلطنه صاحب افخم که
نظارت معارف عمومیه دولت یکی از وظایف مهمه
ذات عالی شان است رسیده ، برای دستور العمل
مکاتب ابتدائیه دولت در مطبع حروفی دار السلطنه
کابل طبع نموده شد .

سنه ۱۳۳۵

عدد چهارم بار اول (۱۰۰۰) یکهزار

(۲)

باسمه سبحانه

چون اساس ترقی تعلیم و تربیت و بنیاد تعالی تهذیب
اخلاق افراد ملت منحصر در اجرای مکاتب ابتدائیه
دولت است که اطفال وطن مقدس ضروریات ابتدائیه
دینیہ را در آن آموخته و استعداد شمولیت در مدارس
رشدیہ و اعدادیہ حاصل دارند و درین زمان میمنت
اقتران از میامن وجود مسعود اعلی حضرت شهر یار
معارف نثار اشفق ارحم ما ؛ اعنی قبلہ اعظم اکرم
و متبوع مقدس افخم اعلی حضرت سراج الملة والدین
روحی و جسمی فداء. سر رشته تعلیمیہ تا حدی اصلاح شده
و برخلاف سابق مکاتب ابتدائیه علاوه بر مدرسه رشدیہ
و اعدادیہ ملکیه در نفس دار السلطنه جاری گشته
که نفری بسیار را از اطفال رعایا بحسن تعلیم ابتدائی
و تربیت اخلاق رسانیده ، و یک نظامنامه جامعہ
برای اجرای قواعد عمومیه آن لزوم داشت بنابراین
قواعد نظامنامه مکاتب ابتدائیه که در انجمن معارف
باتفاق آرای اعضای آن تحریر شده از ملاحظه عالی

(۳)

ما گذارش یافته و منظور کشته عامه مأمورین مکاتب
ابتدائیه تعمیل آن را از فرايض ذمه خود هاشم کرده و جمیع
انتظامات مکاتب را بر طبق مواد آن اجرا داشته بخلاف
و انحراف نورزند. والله الموفق امضا

عنایت الله معین السلطنه

(۴)

بسم الله الرحمن الرحيم

- (۱) وظائف مدیر مکاتب ابتدایه
(۱) معاینه مکاتب و نگرانی انتظامات آن در ماه
سه دفعه .
- (۲) تجویز کتب تعلیمی و تقدیم آن بانجمن معارف .
- (۳) تصدیق کار هریک از عماله مکاتب و اظهار
رأی در باب ترقی و تنزل آن .
- (۴) وضع تنخواه عماله مکاتب بقرار فقر های
(۶۴) و (۶۵) و (۶۷)
- (۵) در صورت صدور امری که مخل انتظام
و خلاف قاعده باشد معطل نمودن یکی از عماله از کار محوله
خود ، و فی الفور اطلاع آن را با کیفیت مفصل آن
بانجمن ارسال کردن .

(۵)

(۶) جهد بلیغ در ترقی کار تعلیم و ایجاد مجاوز

مفیده .

(۷) نکرانی حساب جمع و خرج مکاتب .

(۸) در اخیر سنه تدریسیه با معلمان در باب جمیع

مطالب و کارهای مکاتب مشوره و مذاکره نموده و تجاوز

مفیده را بانجمن عرض کردن .

(۹) نکرانی امتحانات .

(۱۰) فقرات مهمه را بهر وقتیکه وقوع یابد فی الفور

برای مفتش خبر دادن ، و باقی وقوعات لازم الاطلاع

را در هفته یکروز در کتاب کیفیت نزد مفتش ارسال

کردن ، و کیفیت مفصل ماهانه و سالانه و امتحان

و باقی وقوعات ترقی و تنزل آن را بانجمن تقدیم نمودن .

(۲) وظائف معلم اول :

(۱۱) انتظام داخلی مکتب .

(۱۲) ساختن جدول تقسیم اوقات معلمین و تقرر

معلمین حاضر بر جای معلمین غیر حاضر .

(۱۳) حاضری دو وقت طلبه و عماله مکتب را دیدن

(۶)

و در کتاب حاضری داخل کردن .

(۱۴) معاینه و انتظام صفای مکتب را بطور کمال

نمودن .

(۱۵) کیفیت مکتب را در هفته دو بار برای مدیر

ارسال کردن

(۱۶) معاینه طرز تعلیم معلمین را نمودن ، و کیفیت

نواقص تعلیم را بارای خود نزد مدیر ارسال کردن .

(۱۷) جدول امتحانات را ترتیب دادن و امتحانات

خصوصی را بقرار تجویز مدیر و باتفاق معلمین گرفتن .

و نتیجه امتحان خصوصی را نزد مدیر ارسال کردن .

(۱۸) بحسن اخلاق و تربیت و نماز و تعلیم اطفال متوجه

بودن و کیفیت آن را در کتابچه کیفیت نزد مدیر

ارسال کردن .

(۱۹) برآورد عطایای ماهانه اطفال را در کتاب

عطیه داخل کرده برای مدیر ارسال کردن ، بعد

از تقسیم عطایای ماهانه دستخط طلبه را گرفتن .

(۷)

(۲۰) رخصت معلمین و عماله جزو روز تابت روز
دادن ، و زیاده ازان تصدیق کرده برای مدیر ارسال
کردن .

(۲۱) رخصت طلبه تاسه روز .

(۲۲) منازعات جزوی که در بین طلبه و غیره وقوع
یابد . بازخواست کردن .

(۲۳) جدول غیر حاضران را ترتیب داده برای
مدیر ارسال کردن .

(۲۴) بازخواست غیرحاضری طلبه مکاتب و تحقیق
آن از پدران و اختیار داران اطفال و کلا تیران
گذرهای شهر .

❦ (۳) وظایف معلمان : ❦

(۲۵) هر معلم بایفای تعلیم محوله خود بقرار تفصیل
مضامین نصاب تعلیم و جدول تقسیم اوقات مجبور است .

(۲۶) در وقت تعلیم متوجه حسن اخلاق طلبه
بودن ، و در تهذیب شان کوشیدن .

(۲۷) یابندی حاضری در آغاز تعلیم برای جمیع

(۸)

معلمان ضروری است و لازم است که هر يك از معلمان در ساعت تعلیم حاضر باشند ، و در ساعت خالی معلم اول اطلاع داده بروند .

(۲۸) در باب کیفیت مجازات معلمان را لازم است که از طرفین افراط و تفریط اجتناب تام لازم شمارند و بدون استحقاق کامل هیچ طفل را بمجازات نرساند .
(۴) وظایف طلبه :

(۲۹) هر يك از طلبه که در مکتب داخل میشود اولاً در خواست اختیار دار خود را نزد معلم اول حاضر کند . و کلاً نتر گذر نیز تصدیق مسکن او را بخاید و شرط شمولیت در مکتب این است :- که سن و از ۶ شش سال کمتر ، و از ۱۵ پانزده سال زیاده تر نباشد . شرط دیگر اینکه :- طفل منذ کور از امراض متعدیه سالم باشد .

(۵) مجازات :

مجازات سه درجه دارد :

(۳۰) توبیخ

(۹)

- (۳۱) سزای بدنی .
- (۳۲) طرد یعنی اخراج از مکتب .
- ❦ (۶) موجبات سزای بدنی : ❦
- (۳۳) غیرحاضری بدون عذر از مکتب و نماز .
- (۳۴) غفلت در و ظایف خود .
- (۳۵) نزاع با اطفال مکتب .
- (۳۶) خارج مدرسه در کوچه و بازار اوضاع غیر لایق کردن ، و جنسك وجدال و اختلاط با اراذل و او باش .
- (۳۷) بعد از حاضر شدن مکتب از مکتب فرار کردن .
- (۳۸) خلاف ورزی امر معلم در امر تعلیم و تربیه .
- (۳۹) خلاف ورزی والدین و سرپرستان خود ، در صورتیکه اطلاع آن در مکتب برسد .
- (۷) موجبات طرد و اخراج از مکتب
- (۴۰) موجب فساد اخلاق شاگردان همجماعت خود گردیدن . در صورت لزوم . اخراج طالب العلم

(۱۰)

از مکتب لازم است که معلم اول کیفیت مفصل لزوم
اخراج طفل را تحریر داشته برای مدیر ارسال کنند ،
و از طرف مدیر برای مفتش ارسال شود ، بهر نوع
که اخراج او را لازم بدانند اجرا میدارند . و
طالب العلمی که از يك مکتب اخراج گردد ، در دیگر
مکتب قبول نمیشود .

❦ (۸) قواعد امتحان : ❦

(۴۱) در سال سه دفعه امتحان تقریری اجرا

میشود . دو امتحان خصوصی و يك امتحان عمومی .

(۴۲) در امتحان سالانه نمره هاییکه در امتحانات

سه ماهه برای اطفال داده میشود ملاحظه شده و با

نمره های امتحان سالانه سنجیده شده بقرار او سط

مجموع آنها ترفیع و تبدیل جماعت میشود . و عطایای

امتیازی داده میشود ، و کسور عدد او سط صحیح

محسوب میگردد .

(۴۳) در امتحانات خصوصی هر يك از معلمان

امتحان مضامین متعلقه خود را میگیرند . امتحانات

(۱۱)

خصوصی لازم است که در مدت یک هفته با تمام برسد .
(۴۴) هر يك از دروس (۴۰) چهل نمره دارد ،
مگر نمره دینیات (۵۰) پنجاه نمره مقرر شده است .
(۴۵) شرط کامیابی طلبه در امتحان این است
که نصف مجموع نمره های کل مضامین را حاصل کند .
و در هر يك از دروس از ربع $\frac{1}{4}$ کمتر نباشد ،
و چون در مضمون دینیات سعی و غیرت عمومی لازم
است بنابراین در مضمون دینیات اگر از نصف یعنی
۲۵ نمره کمتر بگیرد کامیاب شمرده نمیشود ، و اگر
یکی از شاگردان در امتحان سالانه نصف مجموع
نمره کل دروس را حاصل کند و در يك درس یاد و درس
ناکام گردد ، لازم است که در دو ماه تعطیل مکاتب
نقصان خود را رفع نموده در اول سال باز امتحان
بدهد . اگر درین امتحان ثانی نمره او از ثلث نمره
درس مذکور کمتر باشد کامیاب شمرده نمیشود ، و در
صنف سابق باقی میماند .

(۱۲)

(۴۶) ۱ اگر طالب العلم در وقت امتحان سه ماهه اول و دوم بدون عذر مقبول غیر حاضر شود تا کام شمرده میشود. و در صورت عذر مقبول و اثبات تحریری آن ۱ کر تا مدت پانزده روز بعد از اتمام امتحان حاضر شود و امتحان بدهد مقبول میگردد.

(۴۷) طالب العلم که در امتحان سالانه غیر حاضر باشد و عذر مقبول نداشته باشد تا کام شمرده میشود، و در صورت عذر مقبول در ابتدای سنه تدریسیه در ظرف پانزده روز امتحان او گرفته میشود. و مدیر با اتفاق معلم اول هر يك از دروس امتحان او را میگرد.

(۴۸) ۱ اگر یکی از طلبه در سه امتحان سالانه متصل تا کام بر آید از مکتب خارج میشود.

(۴۹) شرط شمولیت در امتحان سالانه این است که ایام حاضر بودن طالب العلم در مکتب از نصف مدت تحصیلیه کمتر نباشد.

(۵۰) در وقت امتحان رای معلم در اعطای نمره با امتحن مشرکت دارد.

(۱۳)

(۵۱) نتایج امتحان سالانه بالتفصیل بانجمن ارسال
میشود .

(۵۲) انتخاب ممتحنین سالانه بقرارتجویز انجمن میشود

(۹) قواعد سندهدات تعلیمی

(۵۳) برای سندتعلیم ۳ درجه مقرر شده است .
درجه اول اینکه نمر طالب العلم فی صد از ۸۰ کمتر نباشد .
درجه دوم اینکه نمر فیصد از (۶۵) کمتر نباشد .
درجه سوم اینکه نمر فیصد از (۵۰) کمتر نباشد .

(۵۴) در وقت تکمیل درجات چهارگانه ابتدائیه
از طرف انجمن معارف سند تعلیمی داده میشود ؛
و بمر انجمن معارف و دستخط ناظر معارف عمومی
میرسد ، و در جلسه سالانه که برای تقسیم انعامات
منعقد میگردد برای طالب العلم داده میشود .

(۱۰) قواعد عطایا و انعامات

(۵۵) عطیه ماهانه و انعام سالانه برای هر درجه
مکتب مقرر است . عطیه امتیازی که در هر جماعت

(۱۴)

برای سه نفر اول (۱) و دوم (۲) و سوم که در امتحان
سالانه کامیاب شده داده میشود . بقرار ذیل :

(۱۱) عطیۀ درجۀ ابتدائیه

سال اول عطیه ندارد

اول پنج روپیه

دوم و چهار روپیه

سوم سه روپیه

اول - ۶ شش روپیه

دوم - ۵ پنج روپیه

سوم - ۴ چهار روپیه

اول - ۸ هشت روپیه

دوم - ۶ شش روپیه

سوم - ۵ پنج روپیه

(۱۲) انعامات سالانہ

دو قسم انعامات سالانہ برای دو شعبہ شاگردان

داده میشود .

(۱۵)

(۵۶) شاگردانی که در هر يك از مضامین در جماعت خود درجه اول باشند.

(۵۷) شاگردانی که در جمیع مضامین در جماعت خود درجه اول یا دوم یا سوم باشند . برای هر يك از تفری کامیاب موصوفین انعام بقرار درجه آنها بعد از امتحان سالانه داده میشود .

(۱۳) قواعد رخصت

(۵۸) مدت تحصیلی مکاتب ابتدائیه از یازدهم حوت الی دهم جدی ، یعنی در سال ده ماه مقرر است . و مدت یکم هفته برای امتحان سالانه مقرر است . و از دهم جدی الی دهم حوت مکاتب معطل میباشند .

(۵۹) ایام رخصت در مدت تحصیل مکاتب بقرار قاعده رخصتی باقی ادارات دولت مقرر است . مگر در عیدین يك يك هفته تعطیل است . و در ایام ماه رمضان نصف وقت یومیه مقرر بوده ، روز پنجشنبه ماه رمضان نیز تعطیل میباشد .

(۱۶)

(۶۰) هیچ شاگرد بدون عذر مقبول غیر حاضر نباید شد. و در صورت عذر مقبول لازم است که رقعۀ سرپرست خود را برای معلم اول در فردای همان روز برساند.

(۶۱) رخصت اطفال در صورت عذر مقبول تا سه روز معلم اول و تا یک هفته بمدير و اضافه ازان به مفتش تعلق دارد.

(۶۲) معلمین و باقی عماله رخصت جزو روز یا یکروز کامل را از معلم اول حاصل دارند. و زیاده ازان تا یک هفته از مدیر و تا دو هفته از مفتش و زیاده ازان از نظارت معارف رخصت حاصل دارند.

(۶۳) رخصت مرض الی ۲۰ روز بتصدیق داکتر داده میشود. اگر زیاده از ۲۰ روز الی ۶ ماه مریض گردد عوض او مقرر شده نصف تنخواه او بوی داده میشود.

(۶۴) در عوض غیر حاضری یکساعت تعلیم تنخواه نصف روز، و غیر حاضری یکروز کامل تنخواه دو

(۱۷)

روزه ، در دو روز تخواه چهار روزه بهمین قرار
الی یکم هفته وضع میشود .

(۶۵) اگر معلم بدون عذر مقبول یکم هفته متصل
غیر حاضر شود ، بتوسط مفتش یکماهه وجه تخواه
او وضع میشود . و اگر دو هفته باشد تخواه ۳ ماهه
و اگر زیاده از دو هفته باشد ، معزول میشود .

❦ (۱۴) وظایف مستخدمین ❦

(۶۶) جمیع مستخدمین مکاتب ابتدایه در ساعتهای
تعلیم مکاتب حاضر باشند . و بکارهای محوله خود
بدرستی شغل ورزند . هیچ يك از کارکنان مکاتب
بدون کارهای سرکاری یکجا از مستخدمین و چیراسیان
در خدمات خصوصیه خود مقرر کرده نمیتواند .

(۶۷) در صورت غفلت و کسالت و غیر حاضری
و غیره نقصانات برای مستخدمین و چیراسیان مجازات
بقرار ذیل مقرر است : دفعه اول ، سزای بدنی .
دفعه دوم وضع تخواه ۳ روزه — دفعه سوم یکماهه .
دفعه چهارم عزل .

(۱۸)

﴿ (۱۵) وقت مکاتب ابتدایه ﴾

(۶۸) در ۳ ماه بهار ۶ ساعت. در ۳ ماه

تابستان ۷ ساعت. در ۳ ماه خریف

۶ ساعت. در ۳ ماه زمستان ۵

ساعت. موازی (۶۸) فقره

نظام نامه مکاتب ابتدایه باتفاق

آرای انجمن معارف

بانجام رسیده

صحیح است.

